

Koudum in de schijnwerpers

Veehouders zoeken nieuwe relatie met dorp

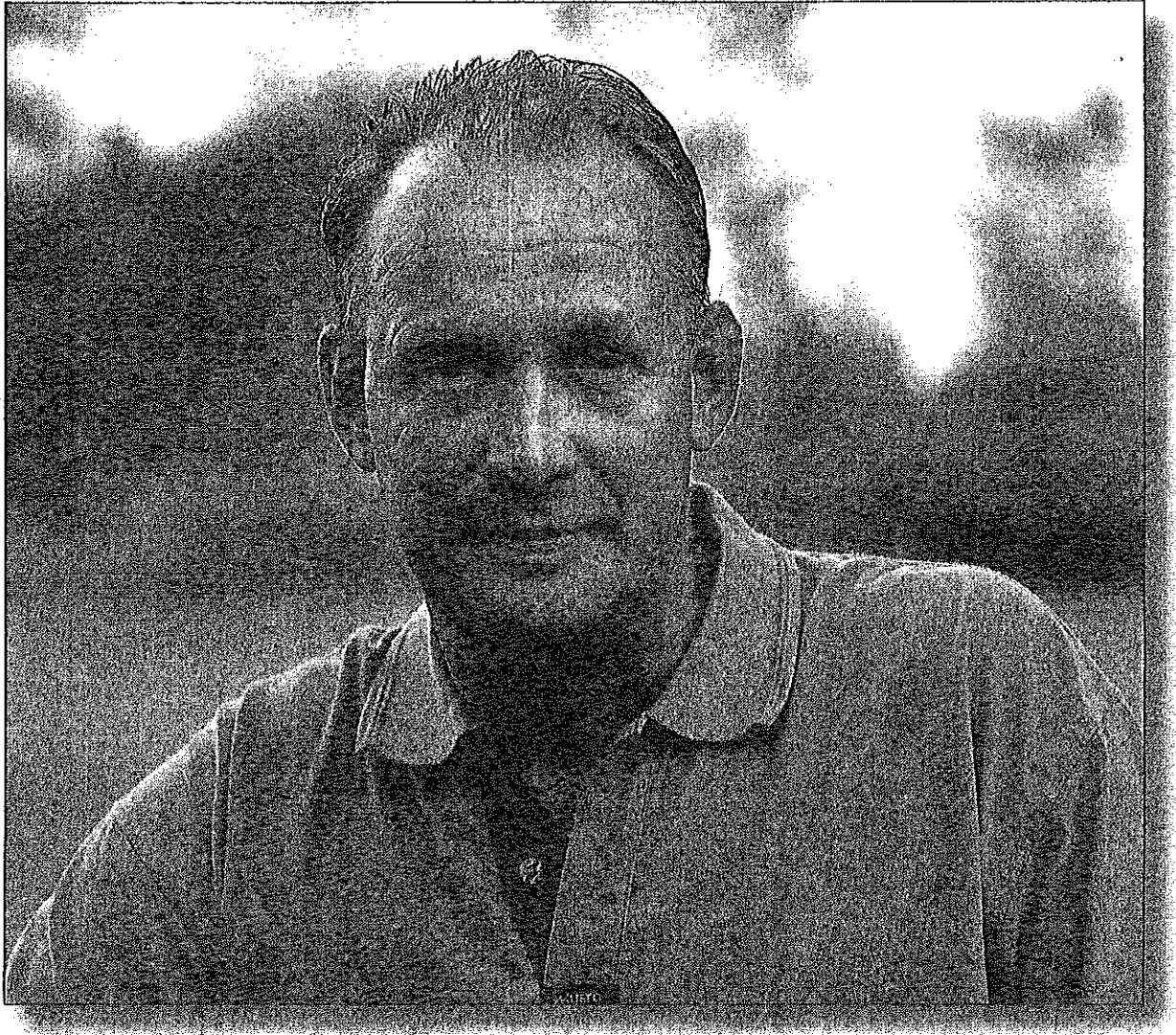
Melkveehouder Anton Stokman was er natuurlijk bij. Een grote groep dorpsbewoners uit het Friese Koudum nam onlangs in het Duitse Ummendorf de Europese Dorpsvernieuwingsprijs 2006 in ontvangst. De internationale jury noemde acht redenen waarom juist Koudum voor deze prestigieuze prijs in aanmerking kwam. Het innovatieve plan van Stokman en zijn collega-veeouders om via mestvergisting duurzame energie aan het dorp te leveren, was een van die redenen.

Stokman reageert opgetogen. 'Zijn' dorp staat opeens op de kaart. Internationale erkenning voor Koudum! Maar hij zet direct een kanttekening. Iedereen looft de wijze waarop de boeren een nieuwe verbinding leggen tussen het dorp en het omringende platteland, behalve politiek Den Haag. De prijs – een muurplaque en een fraai kunstwerk – waren nog niet aangekomen in Koudum of het kabinet stopt de financiële steun aan boeren die investeren in vergistingsinstallaties. Er komt weliswaar een overgangsregeling, maar Stokman betwijfelt of de melkveeouders uit Koudum hiervoor in aanmerking komen. Internationale roem voor het boerenplan, maar Den Haag kiest voor het kortetermijnbelang. Onbegrijpelijk en kortzichtig, oordeelt Stokman.

Nog even terug naar de Dorpsvernieuwingsprijs. De jury constateert in haar rapport: "Koudum heeft een heldere, integrale visie op dorpsvernieuwing en biedt daarbij nadrukkelijk ruimte voor spontane initiatieven. De dorpsbewoners investeren met lef in de dorpsgemeenschap. Deze inzet, waarbij alle betrokkenen als gelijkwaardige partners om tafel zitten, heeft het dorp en de omringende regio een sociale en economische impuls gegeven en het zelfbewustzijn van de bewoners versterkt."

Koudum krijgt de prijs omdat het dorp zich op een opvallende manier heeft weten te herstellen van een crisisperiode in de jaren tachtig. In die periode daalt het aantal inwoners harder dan elders in Friesland. Dorpsorganisaties slaan de handen ineen en dat resulteert bijvoorbeeld in de bouw van een nieuwe middelbare school en samenwerkingsverbanden tussen bibliotheek, muziekschool en jeugd- en jongerenwerk en lokale omroep.

De resultaten zijn simpelweg het effect van de sfeer in het dorp. Stokman: "Wij klagen niet, maar slaan de hand aan de ploeg. Koudum kiest voor samenwerking, voor aanpakken. Ons plan om vanuit de agrarische sector duurzame energie te leveren aan het dorp is ook ontstaan vanuit die samenwerkingsgedachte. Melkveeouders zitten met de Vereniging Dorpsbelangen om tafel en denken creatief na over mogelijke technieken."

Anton Stokman: "Nederland kan en mag zich niet onttrekken aan Europese richtlijnen."

Foto Alex Mulder

Plan is om de rundveedrijfmest van zes melkveebedrijven via pijpleidingen naar een centrale vergistingsinstallatie te persen, naast de boerderij van Stokman. Daar wordt de mest vergist. De vergiste mest (digestaat) gaat terug naar de veehouders, opgewekte elektriciteit en warm water gaat naar het dorp. De milieuvoordelen zijn groot en bovendien ontstaat er een nieuwe inkomstenbron voor de betrokken boeren.

Stokman snapt er weinig van dat de regering de voet dwars zet. "Het besluit om de MEP-regeling te schrappen, is flink voor ons plan. Groene energie is op dit moment niet concurrerend met gangbare energiebronnen. Dat komt omdat de milieunadelen van die gangbare bronnen niet worden meegerekend in de prijs. Ingrijpen van de overheid is daarom nodig. Andere EU-lidstaten zien dat wel. Trouwens, Brussel verplicht Nederland om actie te ondernemen op het gebied van groene energie. Het is niet denkbeeldig dat Brussel Nederland tot de orde roept. Dit land kan en mag zich niet onttrekken aan Europese richtlijnen."

Afgelopen week is in de Tweede Kamer gedebatteerd over een overgangsregeling. Die gaat er komen. Stokman: "Maar wij hebben vanwege een zeer zorgvuldige voorbereiding net na die bewuste 18e augustus de vergunningen aangevraagd. We verwachten de uitslag binnenkort, maar het lijkt er nu op dat juist die ene datum van 18 augustus doorslaggevend is voor de overgangsregeling. Dat zou bijzonder spijtig zijn. In dat geval moeten wij onze hoop vestigen op de verkiezingen. De partijprogramma's staan vol met teksten over duurzame energie. Ik ga ervan uit dat het nieuwe kabinet de daad bij het woord voegt."

Het bijzondere van energie uit biogas ligt volgens Stokman in de extra milieuvoordelen voor melkveebedrijven. Een veel lagere ammoniak- en methaanemissie, minder emissies van lachgas en stank, besparingen op het gebruik van kunstmest. Energieproductie levert ook geld op en dat is in tijden van dalende melkprijzen natuurlijk mooi meegenomen. "Maar zeker zo belangrijk is dat dorp en buitengebied via de groene energie de relatie met elkaar kunnen versterken."

DOOR AART VAN COOTEN

Het Friese dorp Koudum kreeg onlangs de Europese Dorpsvernieuwingsprijs. Het is de eerste keer dat deze prijs in Nederland terechtkomt. Het plan van melkveeouders om duurzame energie te leveren aan het dorp viel in goede aarde bij de jury. Anton Stokman is een van de initiatiefnemers.